

den aktuella socialreformsituationen i Sverige, Norge och Danmark.

Obligatorisk socialmedicinsk läsning

Det är svårt att i dagens läge välja och vraka bland alla tidskrifter man bör rekvidrera och helst också läsa. Det är emellertid alldeles klart att Acta socio-medica hör till de organ som bör prioriteras av alla som arbetar på det socialmedicinska området. Den bör givetvis vara obligatorisk på

alla sjukhusbibliotek. Den bör finnas på alla bibliotek på vårdcentraler och liknande inrättningar. Den är angelägen för provinsialläkare och andra allmänläkare, som önskar följa med i sin specialitet och sin vidareutveckling. Men den bör också ha sitt största intresse på andra medicinska och sociala institutioner, där medarbetarna har skäl och möjlighet att följa den vetenskapliga utvecklingen. Det bör gälla t. ex. landstingens utredningsorgan, försäkringskassor, socialförvaltningarnas planerings- och utbildningsverksamhet etc.

Socialförsäkringarna – fördomar eller fakta?

Sven F Bengtson

I Smt nr 5/71 skrev Bitte Lundborg om Socialhjälp — fördomar och fakta, ett referat av en diskussion inom arbetsutskottet i Föreningen Sveriges socialchefer. Några uttalanden om förekomsten av socialförsäkringsbedrägerier i denna diskussion har föranlett nedanstående inlägg av Sven F Bengtson, byråchef vid Riksförsäkringsverket.

I SMT nr 1971:5 finns ett reportage "Socialhjälp — fördomar och fakta". Det är sammanfattningen av en diskussion inom arbetsutskottet av Föreningen Sveriges Socialchefer vid det sammanträde då man beslutade att skriva till Socialstyrelsen och Kommunförbundets socialdelegation och begära ökad samhällsinformation om socialhjälpens karaktär och omfattning.

Utgångspunkten för diskussionen var de uppgifter om socialhjälp, som publicerats i massmedia efter det tragiska fallet av barnmisshandel som inträffade i Täby. Det är helt naturligt att socialcheferna upplever den osakliga information som på det sättet portioneras ut med olust och oro. Dessa känslor har säkert också de flesta medborgare med intresse för tro på socialpolitikens roll i samhället.

Så mycket mera nedstämd blir man vid läs-

ningen av reportaget, när man finner uttalanden om "socialförsäkringsbedrägerier" eller "det orätmätiga utnyttjandet av socialförsäkringarna" som så vitt kan bedömas bygger på lika stor tanklöshet (okunnighet, slarv) som de massmediareportage vars effekter man vill motverka genom ökad samhällsinformation.

Bakom Lars Brembergs och Birger Starcks uttalanden ligger tydligen kunskaper om hur stora dessa socialförsäkringsbedrägerier skulle vara. Vetterligt har ingen annan en sådan kunskap. Vad man vet är detta.

Under år 1969 avgjorde allmän åklagare eller allmän underrätt ärenden i vilka 1 298 försäkrade av allmän försäkringskassa anmälts till åtal för oegentligheter inom den allmänna försäkringen. Av dessa dömdes 797 till brottspåföljd och 28 fick åtalseftergift. För de övriga 473 antingen

ogillades åtalet, lades undersökningen ner eller ledde den ej till åtal.

Försäkringskassans anmälan till åklagarmyndigheten tillkommer efter grundliga utredningar. Sjukdomsfallen granskas för bedömning av om sjukkontroll behöver insättas. Sjukkontrollen sker genom kontakt med den försäkrade och/eller med hans arbetsgivare. Även med den behandlande läkaren kan kontakter tas. Därefter prövar försäkringskassan om det finns grundad anledning anta att den försäkrade begått brott och beslutar i så fall om anmälan till åklagarmyndigheten.

De anförda siffrorna ger emellertid ingen möjlighet att bedöma hur stor omfattning bedrägerierna faktiskt har. Detta beror på att sjukkontrollen måste baseras på ett stickprovsförfarande. Som i de flesta andra sammanhang tvingas man även här avväga vilka resurser som skall sättas in med hänsyn till resultaten därav. Urvalet av kontrollfall varierar för de olika försäkringskassorna och för olika kategorier av försäkrade. Det är därför omöjligt att göra någon uppräknings för att be-

döma den totala omfattningen av bedrägerier. Är påståendet att "om vi skulle komma tillrätta med det orättmätiga utnyttjandet av socialförsäkringarna skulle vinsterna där säkert vara större än vad hela socialhjälpens kostar" riktigt, skulle drygt 10 % av kostnaderna för sjukpenning orsakas av orättmätigt utnyttjande. Ett annat mått på vad detta påstående innebär: sjuktiden är högst 6 dagar i hälften av alla sjukfall men de omfattar mindre än 10 % av antalet sjukpenningdagar inom försäkringen.

I det föregående har "socialförsäkringsbedrägerier" och "det orättmätiga utnyttjandet av socialförsäkringarna" tagits som uttryck för samma sak, nämligen ett handlande som står i strid med lagstiftarnas intentioner sådana de uttrycks i lagstiftningen. Skulle det stå för något annat — exemplen ovan tillåter en sådan tolkning — då synes behov föreligga av en samhällsinformation om den allmänna försäkringen med Sveriges socialchefer som målgrupp.

ÄLVSBORGS LÄNS LANDSTINGS SÖDRA SJUKVÅRDSDISTRIKT

söker

KURATOR

- Allmänt:** Knuten till den i södra sjukvårdsdistriktet för Älvsborgs län anställde överläkaren i psykiatri för öppen vård, som innefattar konsultverksamheten vid sjukhusen utanför Centrallasarettet och läkarstationerna (blivande vårdcentraler). Verksamheten är planerad som ett lagarbete mellan psykiater — psykolog och kurator.
- Kvalifikationer:** Blivande befattningshavare skall vara socionom med mentalhygienisk påbyggnadskurs eller motsvarande samt ha allsidig erfarenhet från skilda sociala och socialmedicinska verksamhetsgrenar, gärna även grupperterapi.
- Tillträde:** Efter överenskommelse.
- Lön:** Enligt avtal.

Önskemål om tillgodoräkning av tidigare anställning för löneklassplacering skall anges i ansökan som ställs till Personalavdelningen, Centralasarettet, 501 15 BORÅS och skall vara inkommen senast den 1.11.1971.

Upplysningar lämnas av överläkare Robert Davy tel. 033/11 70 00.